

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕХНОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник Голови приймальної
комісії БНАУ,

Голова приймальної комісії ТЕК
БНАУ

Л.Л. Лендрик

« 03 » 2020 р.

**ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
для вступу на основі повної загальної середньої освіти
за результатами вступних випробувань**

Розглянуто і затверджено на
засіданні циклової комісії
гуманітарних дисциплін
Протокол № 9 від «04» 03, 2020 р.
Голова циклової комісії

_____ Н.П. Бондар

м. Біла Церква

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Завдання вступних випробувань з української мови та літератури для випускників 11 класу укладено згідно з чинними навчальними програмами:

-Українська мова. 5-9 класи. Програма для закладів загальної освіти з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 №804);

-Програма з української мови. (рівень стандарту) 10-11 класи, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 №1407;

-Українська література. 5-9 класи. Програма для закладів загальної освіти з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 №804);

-Програма з української літератури. (рівень стандарту) 10-11 класи, затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 №1407.

Завдання з української мови передбачають не тільки знання усіх розділів розділів української мови, але мають узагальнюваний характер, увага акцентована не на розпізнаванні мовних явищ, а на правилах використання мовних одиниць усіх рівнів в усному мовленні й на письмі.

Завдання з української літератури спрямовані на формування компетентного читача, який володіє знаннями теорії літератури, знає зміст програмних творів.

Кожен варіант екзаменаційних випробувань розроблений у формі тесту, який складається із трьох частин. Перша частина – завдання з української мови. Тести від 1 по 12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний, тести 13-17 передбачають установлення відповідності між лівою і правою колонками. Друга частина – завдання з української літератури. Завдання 18-27 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний, тести 28-29 передбачають установлення відповідності між лівою і правою колонками. Третя частина відкритого характеру – завдання на редагування тексту, який містить чотири речення.

Варіанти завдань укомплектовано з метою перевірки усіх мовленнєвих рівнів та цілісного літературного процесу.

Таблиця переведення тестових балів додається.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика й графіка. Орфоепія й орфографія.

Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Продовжені звуки.

Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дзь, дж**.

Склад. Наголос.

Ненаголошені голосні, їх вимоги і позначення на письмі.

Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування **у-в, і-й**.

Орфограма. Орфографічна помилка.

Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження.

Будова слова, словотвір й орфографія.

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Вимова і написання префіксів **з-(зі-, с-), роз-, без-, пре-, при- при-**.

Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.

Правопис складних і складноскорочених слів.

Лексикологія і фразеологія.

Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів.

Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальноновживані слова. Діалектичні та професійні слова. Запозичені слова.

Застарілі слова. Неологізми.

Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Морфологія й орфографія.

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників.

Правопис відмінкових закінчень іменників. Правопис найуживаніших суфіксів. Велика буква у власних назвах.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників, їх утворення. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складні.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників, відмінювання займенників.

Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Види дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на **-но, -то**.

Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх створення. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні і похідні прийменники.

Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.

Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки.

Написання часток **бо, но, то, от, таки**.

Не з різними частинами мови.

Вигук як частина мови

Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація.

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складний; додаток, означення, обставина) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Тире в неповних реченнях.

Однорідні члени речення. Узагальнююче слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення.

Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (Словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі).

Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопірядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види пірядних речень. Складне речення з кількома пірядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопірядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Відомості про мовлення.

Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адреса мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема і основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

Етика спілкування й етикет.

Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий і публіцистичний. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

Підручники

1. Глазова О.П. Рідна мова 5 клас: підручник / О.П. Глазова. Ю.Б. Кузнецов.: Освіта України, 2005.
2. Глазова О.П. Рідна мова 6 клас: підручник / О.П. Глазова. Ю.Б.Кузнецов.: Зодіак-Еко, 2006.
3. Глазова О.П. Рідна мова 7 клас: підручник / О.П. Глазова. Ю.Б.Кузнецов.: Зодіак-Еко, 2007.
4. Глазова О.П. Рідна мова 8 клас: підручник / О.П. Глазова. Ю.Б.Кузнецов.: Зодіак-Еко, 2008.
5. Глазова О.П. Рідна мова 9 клас / О.П. Глазова. Ю.Б.Кузнецов.: Зодіак-Еко, 2009.
6. Заболотний О. В. Рідна мова 5 клас: підручник / О.В. Заболотний. В.В. Заболотний.: Навчальна книга, 2005.
7. Заболотний О. В. Рідна мова 8 клас: підручник / О.В. Заболотний. В.В. Заболотний.: Генеза, 2008.
8. Заболотний В. В. Рідна мова 9 клас / В.В. Заболотний. О.В. Заболотний.: Генеза, 2009.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Усна народна творчість

Українські історичні пісні. Пісні про боротьбу проти соціального та національного гніту: «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то Хміль».

Пісні Марусі Чурай «Засвіт встали козаченьки», «Віють вітри, віють буйні». Пісні, що стали народними.

Українські народні думи. «Маруся Богуславка» Героїчний епос українського народу.

Українські народні балади. «Ой летіла стріла»

Пам'ятки оригінальної літератури княжої Русі-України Літописи як історико-художні твори. «Повість минулих літ». «Слово о полку Ігоревім» — давньоруська пам'ятка, перлина українського ліро-епосу. Історична основа твору.

Григорій Сковорода. «Бджола та Шершень», «Всякому місту – звичай і права...», «De libertate»

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка»

Тарас Шевченко. «Сон» («У всякого своя доля...»), «Кавказ», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Катерина», «Заповіт»

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я»

Панас Мирний (П. Рудченко). «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини)

Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич). «Мартин Боруля»

Іван Франко. «Захар Беркут», «Чого являєшся мені...», «Мойсей»

Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків»

Ольга Кобилянська. «Valse melancholique»

Василь Стефаник. «Камінний хрест»

Леся Українка (Лариса Косач). «Contra spem spero!», «Лісова пісня»

Микола Вороний. «Блакитна Панна»,

Олександр Олесь (О. Кандиба). «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...»

Павло Тичина. «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Пам'яті тридцяти»

Максим Рильський. «У теплі дні збирання винограду»

Микола Хвильовий (М.Фітільов). «Я (Романтика)»

Юрій Яновський. «Майстер корабля»

Валер'ян Підмогильний. «Місто»

Остап Вишня (Павло Губенко). «Моя автобіографія», «Сом»

Микола Куліш. «Мина Мазайло»

Богдан-Ігор Антонич. «Різдво»

Євген Маланюк. «Уривок з поеми»

Іван Багряний (І. Лозов'ягін). «Тигролови»

Олександр Довженко. «Зачарована Десна»

Андрій Малишко. «Пісня про рушник»

Володимир Сосюра. «Любіть Україну»

Олесь Гончар. «Модри Камень»

Василь Симоненко. «Задивляюсь у твої зіниці...», «Ти знаєш, що ти людина...», «Лебеді материнства»

Дмитро Павличко. «Два кольори»

Іван Драч. «Балада про соняшник»

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном»

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай»

Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...»

Сучасна українська література. З'ява нового літературного покоління.

Підручники

1. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Олександр Авраменко. — К.: Грамота, 2016. — 256 с.:іл.

2. Українська література: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Олександр Авраменко. — К.: Грамота, 2017. — 336 с.:іл.

3. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти / Олександр Авраменко, Василь Пахаренко. — К.: Грамота, 2018

4. Українська література: підруч. Для 10 класу загальноосвіт. навч. закладів (профільний рівень) / Г.Ф. Семенюк, М.П. Ткачук, О.В. Слоньовська та інші. – К.: Освіта, 2010

5. Мовчан Р.В., Авраменко О.М., Пахаренко В.І. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2011.

6. Українська література (рівень стандарту): підручн. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 256 с.: іл.